

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 32 став 4 точка 3 од Законот за здравствена заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр.38/91, 46/93, 55/95, 10/04, 84/05, 111/05, 65/06, 5/07, 77/08,67/09,88/10,44/11 и 53/11), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 9.01.2012 година, ја донесе следната

ПРОГРАМА ЗА ИСПИТУВАЊЕ НА ПОЈАВАТА, СПРЕЧУВАЊЕ И СУЗБИВАЊЕ НА БРУЦЕЛОЗАТА КАЈ ЛУЃЕТО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО 2012 ГОДИНА

I. ВОВЕД

Бруцелозата во Република Македонија, како и во голем број други земји во Европа и во светот, сеуште претставува сериозен и актуелен здравствен проблем.

Поради своите епидемиолошки карактеристики, јавување во епидемиска форма, оштетување на здравјето на луѓето и доведување до инвалидитет, како и задолжителна хоспитализација и долго лекување со можност за рецидиви и реинфекции, бруцелозата претставува не само медицински туку и социо - економски проблем. Значењето на бруцелозата како економски проблем е потенцирано поради загубите во добиточниот фонд, односно уништувањето на заболените стада.

II. МОМЕНТАЛНА СОСТОЈБА

Бруцелозата кај луѓето во Република Македонија, во епидемиска форма за прв пат беше регистрирана во 1980 година, кога во општина Битола беа пријавени вкупно 102 заболени, во Неготино 5 и во Кавадарци 3 случаи.

Во наредните две години, пријавени се случаи на заболени луѓе само во општина Битола (112 во 1981 и 36 во 1982 година).

Во 1983 година регистрирани се најмалку заболени луѓе од бруцелоза (15), за целиот период од 1980 година до денес.

Почнувајќи од 1984, бројот на заболени лица, како и бројот на зафатени општини и населени места е во постојан и значителен пораст, така што во 1992 година овие параметри го достигнуваат својот врв - 922 заболени лица, зафатени 22 општини, односно 177 населени места.

Од 1993 до 2009 година, се бележи тренд на значително намалување на бројот на заболени од бруцелоза, при што најголем број на регистрирани случаи е забележан во 1997 (773), а најмал број е регистриран во 2009 и изнесува 287 заболени лица.

Бројот на регистрирани заболени во десетгодишниот период 2000-2009, бележи помал тренд на опаѓање, при што просечно годишно се регистрираат 371 случај.

Трендот на пораст на пријавените заболени луѓе од бруцелоза во петгодишниот период 2005-2009, со највисок број регистрирани случаи (490) во 2008 година, се менува само една година подоцна и станува опаѓачки, бидејќи во текот на 2010 година, бројот на заболени од бруцелоза значително се намалува на 168, што претставува најмал број на заболени од оваа болест во последните 24 години.

III. МЕРКИ КОИ ТРЕБА ДА СЕ ПРЕВЗЕМАТ ЗА ПОДОБРУВАЊЕ НА СОСТОЈБИТЕ

Мерките за превенција на бруцелозата кај луѓето се неминовно поврзани со мерките за спечување на појавата на бруцелоза кај животните и сузбивање на болеста кај нив, што се во надлежност на ветеринарните власти.

За таа цел, потребна е перманентна и интензивна меѓуресорска соработка на хеманата и ветеринарната медицина, како и интензивна интерсекторска комуникација во здравството, заради примена на соодветни епидемиолошки, клинички и лабораториски доктрини.

Континуираната активност и соработка помеѓу соодветните инспекциски служби од областа на здравството и ветерината, исто така е од огромно значење за дефинитивно решавање на проблемот со бруцелоза.

Активностите кои треба да произлезат од континуираната меѓусебна соработка на сите инволвирани институции, на сите нивоа и во сите сфери на делување, потребно е да се насочат кон конкретни мерки и активности за превенција на ова заболување, односно за спречување на појавата и ширењето на бруцелоза и нејзино сузбивање во случај на масовна појава, и тоа:

- Зabrana на производство и употребата за исхрана на месо од заболени животни, непастеризирано млеко и производи добиени од такво млеко;
- Ригорозно спроведување на ветеринарна и здравствена контрола на производите од животинско потекло (млеко, месо и производи од млеко и месо);
- Употреба на заштитна облека, ракавици, маски и очила при ракување со болни животни и нивни секрети и екскрети, особено во периодот на јагнење/телење на стоката, од страна на лицата кои одгледуваат или професионално работат /доаѓаат во контакт со животни или сирови животински продукти;
- Спроведување на систематска здравствена контрола на луѓето кои одгледуваат или професионално работат/доаѓаат во контакт со животни или сирови животински продукти;
- Рано откривање на заболени од бруцелоза, задолжително лабораториско потврдување на дијагнозата и нивно адекватно лекување во специјализирани здравствени установи;
- Здравствено воспитување, информирање и едукација на населението, односно запознавање со карактеристиките на болеста, начинот на нејзиното пренесување и мерките кои треба да се преземаат за заштита од заболувањето.

IV. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Генерална цел на Програмата е спречување и сузбивање на бруцелозата кај луѓето на територијата на целата Република.

Притоа, основни цели на годишната Програма се:

1. Намалување на инциденцата на бруцелоза кај луѓето
2. Спречување на појава на компликации и инвалидитет
3. Спречување на појава на рецидиви
4. Намалување на стапката на смртност
5. Микробиолошка потврда на секој сомнителен случај
6. Зголемување на знаењата на здравствените работници
7. Зголемување на знаењата и информираноста за ова заболување, кај населението и на професионално експонираните лица.

Овие цели, во 2012 година ќе се остваруваат преку следните активности:

- Спроведување на мерките и активностите за спречување на појавата, понатамошно ширење на бруцелозата и сузбивање на болеста на територија на целата Република, согласно претходно изготвени оперативни планови;
- Епидемиолошко следење и испитувања за рано откривање на изворите, патиштата и начинот на пренесување на заразата;
- Рано и активно откривање на заболените лица, нивно пријавување до надлежните институции и анкетирање;
- Рано и адекватно лекување на заболените;
- Задолжително лабораториско докажување на бруцелозата;
- Континуирана медицинска едукација на здравствените работници;
- Информирање и здравствено - едукативна дејност.

V. АКТИВНОСТИ, ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ (ИНДИКАТОРИ НА УСПЕШНОСТ)

За остварување на целите утврдени со оваа Програма, во 2012 ќе се спроведуваат следните мерки и активности:

1. Изготвување на 10 работни оперативни планови за динамика на реализација на активностите од страна на Центрите за јавно здравје, а согласно епидемиолошката состојба на подрачја за кое се основани и стручно методолошките упатства добиени од Институтот за јавно здравје на Република Македонија .

Извршители: Центрите за јавно здравје(ЦЈЗ) , во соработка со Институтот за јавно здравје на Република Македонија (ИЈЗ на РМ).

Индикатор: доставен работен план до 15.01.2012 година до Министерство за здравство.

2. Организирање на 5 регионални советувања со одговорните епидемиолози од Центри за јавно здравје, инфективните одделенијата при Општите и Клиничките болници, Државниот санитарен и здравствен инспекторат, како и претставници од ветеринарното здравство и ветеринарната инспекција во општините. На советувањата ќе бидат разработени мерките и активностите за спречувањето и сузбивањето на бруцелозата кај луѓето на регионално и на локално ниво, врз основа на анализата на

конкретната епидемиолошка и эпизоотолошка состојба на ова заболување, како и досега постигнатите резултати и преземени мерки.

Извршители : Институтот за јавно здравје

Индикатор: Извештај за број на организирани регионални советувања.

3. Одржување 5 регионални семинари, на кои здравствените работници ќе се запознаат со раширеноста на бруцелозата во Република Македонија, со эпизоотолошката и епидемиолошката состојба, со клиничката слика, дијагностиката и другите карактеристики на бруцелозата, како и со мерките кои треба да се спроведуваат за нејзино сузбивање.

Извршители: ИЈЗ на РМ во соработка со Институт за ветеринарна медицина.

Индикатор: извештај за број на одржани регионални семинари.

4. Микробиолошко - лабораториска дијагностика на бруцелозата кај луѓето ќе се врши во лабораториите на Центрите за јавно здравје за територијата за која се основани. За таа цел, ќе бидат направени 2750 тестови, со користење на следните микробиолошки испитувања:; ВАВ - тест и Brucella capt.test ,а во обем по извршител, согласно табела бр.1.

Извршители: Микробиолошките лаборатории на ЦЈЗ

Индикатор: извештај за број на направени тестови (ВАВ ,Brucella capt.test,)

5. Верификација на позитивните серолошки наоди ќе се врши во микробиолошката лабораторија на ИЈЗ на РМ по пат на RVK реакции (а во обем по извршител, согласно табела бр1) .

Извршители: ИЈЗ на РМ

Индикатор: извештај за број на верифицирани RVK реакции.

6. За секој откриен случај на бруцелоза кај луѓето или добиен податок за заболен добиток, ќе се вршат епидемиолошки истражувања , ќе се прават епидемиолошки анкети и лабораториско/серолошки тестирања кај луѓето, со цел да се откријат сите заболени лица во таа населба.

Извршители: ЦЈЗ

Индикатор: извештај за број на лабораториско/серолошки тестирања, број на епидемиолошки анкети

7. Здравствен надзор над ветеринарните работници, сточарите, работниците во кланиците, млекарниците и во кожарската индустрија, ќе се врши преку систематски здравствени прегледи, во кои се вклучени лабораториско-серолошки испитувања на бруцелоза

Извршители: Центрите за јавно здравје и ИЈЗ на РМ.

Индикатор: Број на здравствени прегледи и лабораториски тестирања на одгледувачи на стока, работници во производството на храна и предмети од животинско потекло, ветеринарни работници.

8. Активен епидемиолошки надзор на терен преку епидемиолошко извидување, епидемиолошки истражувања за рано откривање, дијагностика, евидентирање и пријавување на сите сомнителни и дијагностицирани случаи.

Извршители: ЦЈЗ .

Индикатор: Број на епидемиолошки увиди за следење на состојбата со бруцелоза.

9. ИЈЗ пружа стручно методолошка помош на ЦЈЗ со посета во секој центар за јавно здравје ,а по потреба и почесто во региони со поголем број заболени .

Извршител: ИЈЗ

Индикатор: извештај

10. ЦЈЗ изготвуваат тромесечни и годишни извештаи за состојбата со бруцелоза на нивното подрачје и преземените мерки и активности за нејзино спречување и сузбивање

Извршители: Центрите за јавно здравје .

Индикатор: доставени извештаи (тромесечни и годишен извештај) со епидемиолошки коментар за своето подрачје на покривање до Министерство за здравство и ИЈЗ на РМ.

11.ИЈЗ по обработка на индивидуалните пријави за заразни болести, и врз основа на периодичните извештаи на ЦЈЗ ,епидемиолошките анкети и теренските увиди, изготвува збирни информации за состојбата со ова заболување и завршен годишен извештај. Информациите и годишниот извештај, ИЈЗ го доставува до Министерството за здравство, Државниот санитарен и здравствен инспекторат, Фондот за здравствено осигурување, Ветеринарната инспекција, Националниот соработник за бруцелоза и др.

Извршители: Институтот за јавно здравје.

Индикатор: доставени информации и годишен извештај со епидемиолошки коментар и табеларен приказ на спроведените активности во целата република.

12.Здравствено воспитување и едукација на населението се врши преку поединечни разговори при теренски посети и анкетирање на лица и домаќинства, организирани предавања во установи и институции, во населбите ,преку средствата за јавно информирање , при што населението се запознава со природата на болеста, начинот на пренесувањето и заштитата и друго. За истата цел се користат и постоечките web-страни (ИЈЗ на РМ ,ЦЈЗ).

Извршители: ЦЈЗ , ИЈЗ на РМ

Индикатор: извештај за број на остварени посети на семејства на заболени лица(анкети), број на предавања во различни населби(100), број на настапи во медиуми, написи и интервјуа во јавни гласила, како и број на информации на интернет.

Поради комплексноста на проблемот неопходна е тесна соработка на здравствената дејност, односно епидемиолошка служба, со ветеринарната дејност и инспекциските органи.

Табеларен приказ на обем на активности по ЦЈЗ извршители

Ц ЈЗ извршители	анкети	надзори	ВAB тест	Brucela capt.test	RVK	Бр. на предавања по населби	Бр. на предавања за експонирани работници
Штип	280	280	560	220	0	6	4
Скопје	130	130	260	85	0	5	3

Велес	120	120	240	95	0	6	3
Прилеп	95	95	190	75	0	9	5
Тетово	80	80	160	60	0	9	5
Струмица	110	110	220	65	0	9	5
Куманово	60	60	120	60	0	5	3
Битола	50	50	100	36	0	3	3
Охрид	50	50	100	36	0	4	3
Кочани	25	25	50	18	0	3	3
ИЈЗ Скопје	0	0	0	0	200	0	0
вкупно	1000	1000	2000	750	200	59	37
						вкупно 96	

VI. ИЗВРШИТЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Согласно предвидените активности, во извршувањето на Програмата за спречување и сузбивање на бруцелозата кај луѓето во Република Македонија во 2012 година, ќе бидат вклучени следните институции:

- Институт за јавно здравје на Р. Македонија преку Секторот за контрола и превенција на заразни болести со референтни лаборатории
- Центрите за јавно здравје.

VII. ДОСТАВУВАЊЕ НА ГОДИШНИ ИЗВЕШТАИ И РОКОВИ

Координатор на активностите од Програмата во 2012 година, мониторинг и евалуација на постигнатите резултати на национално ниво ќе врши Секторот за контрола и превенција на заразни болести при ИЈЗ.

ЦЈЗ и ИЈЗ на РМ доставуваат квартални и годишни извештаи.

Центрите за јавно здравје, должни се да подготват и да испратат 4 тромесечни до ИЈЗ во рок од 15 дена по истекот на тромесечјето (до 15-ти тековниот месец за изминатиот тромесечен период).

Годишните извештаи, ЦЈЗ треба да ги достават до ИЈЗ до 15 јануари, 2013 година.

Институтот за јавно здравје подготвува и доставува збирни квартални извештаи до Министерството за здравство

ИЈЗ на РМ годишниот збирен извештај за состојбата со бруцелоза на територијата на целата држава со табеларен приказ и епидемиолошки коментар го доставува до 30.01.2012 година до Министерство за здравство, Државниот санитарен и здравствен инспекторат, Фондот за здравствено осигурување, Ветеринарната инспекција, Националниот соработник за бруцелоза и др.)

ИЈЗ доставува подготвува Предлог Програма за спречување и сузбивање на бруцелозата кај луѓето во Република Македонија во 2013 година, до Министерството за здравство најдоцна до 31 октомври, 2012 година.

VIII. ПОТРЕБНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА

За реализација на програмските активности за испитување на појавата, спречувањето и сузбивањето на бруцелозата кај луѓето за 2012 година, потребни се следните средства:

Број	Назив	Колку	Износ во денари	Код
1.	Епидемиолошки надзор на терен и истражувања	1000	1.500.000,00	003
2.	Епидемиолошки анкети	1.000	400.000,00	003
3.	ИФА Test -	2.000	400.000,00	001
4.	Brucella capture	750	570.000,00	003
5.	RT-PCR	200	190.000,00	003
6.	Семплирање станици	3	60.000,00	001
7.	Истражувања на брошури	2050	237.000,00	001
8.	Продивна во-класа	50	295.000,00	003
	Продивна на екстерен-районска	37	212.000,00	003
9.	Стручно методолошко учење	10	120.000,00	003
ВКУПНО:			4.000.000,00	

Вкупните средства за реализација на оваа програма ќе се обезбедат од Буџетот на Република Македонија за 2012 година во износ од 4.000.000,00 денари.

Исплатата на средствата по Програмата ќе се врши квартално од страна на Министерството за здравство, врз основа на доставените фактури и извештаи за реализација на активностите содржани во Програмата и согласно работниот план.

Фактурирањето ќе се врши по утврдени цени на Фондот за здравствено осигурување на Република Македонија и усвоени програмски цени од страна на извршителите и нивните надлежни органи и одобрени од Министерот за здравство.

Надзор над спроведувањето на Програмата врши Министерството за здравство и по потреба поднесува Извештај до Владата на Република Македонија.

За реализација на програмските активности на регионално и локално ниво, надлежни се Центрите за јавно здравје .

ИЈЗ, најдоцна до 31.01.2013 година ќе достави до Министерството за здравство извештај за реализираните мерки и активности, предвидени со Програмата за испитување на појавата, спречувањето и сузбивањето на бруцелозата кај населението во Република Македонија за 2012 година .

Програмата ќе се реализира во рамки на обезбедените средства во Буџетот на Република Македонија за 2012 година во износ од 4.000.000,00 денари.

Оваа Програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во Службен весник на Република Македонија.

Бр.51-8336/1 - 11
9 јануари 2012 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р Зоран Ставрски, с.р.